РАДА
ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

КОМІТЕТ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ
з питань цифрової трансформації

вул. М. Грушевського, 5, м. Київ, 01008, www.rada.gov.ua

ВИСНОВОК

до проєкту Закону України про внесення змін до деяких законодавчих актів України, що стосуються торговельного мореплавства та судноплавства на внутрішніх водних шляхах (реєстр. № 15584 від 31.08.2026)

та

проєкту Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України, що стосуються торговельного мореплавства та судноплавства на внутрішніх водних шляхах (реєстр. № 15584-1 від 17.09.2026)

Комітет Верховної Ради України з питань цифрової трансформації на своєму засіданні 17 листопада 2026 року (Протокол № 183) розглянув проєкт Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України, що стосуються торговельного мореплавства та судноплавства на внутрішніх водних шляхах (реєстр. № 15584 від 31.08.2026), поданий Кабінетом Міністрів України, а також альтернативний проєкт Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України, що стосуються торговельного мореплавства та судноплавства на внутрішніх водних шляхах (реєстр. № 15584-1 від 17.09.2026), поданий народним депутатом України Крейденком В.В.

Відповідно до пояснювальної записки законопроєкт реєстр. № 15584 розроблено з метою удосконалення законодавчих основ організації судноплавства, зокрема, державної системи забезпечення безпеки судноплавства на морі та на внутрішніх водних шляхах.

Відповідно до пояснювальної записки законопроєкт реєстр. № 15584-1 розроблено з метою комплексного оновлення правового регулювання торговельного мореплавства та судноплавства на внутрішніх водних шляхах, підвищення рівня безпеки мореплавства, ефективності виконання Україною функцій держави прапора, держави порту та прибережної держави, модернізація контролю і нагляду, розслідування аварійних морських подій, запобігання забрудненню із суден, цифровізація портових формальностей та наближення законодавства України до актуального права Європейського Союзу (acquis ЄС).

В межах предметів відання Комітету щодо запропонованих законодавчих змін зазначаємо наступне.

Міністерство цифрової трансформації України у своїх висновках до законопроєктів реєстр. №№ 15584, 15584-1 зазначило, зокрема, про необхідність

технічного узгодження його термінології із базовим законодавством у сферах електронних комунікацій та радіочастотного спектра.

В частині другій статті 21, частині першій статті 38 Кодексу торговельного мореплавства України в редакції проєктів Законів, а також у частині одинадцятій статті 31 Закону України «Про внутрішній водний транспорт» в редакції проєктів Законів, використовується застаріла назва органу державного регулювання, а саме «національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації».

Звертаємо увагу, що відповідно до частини першої статті 2 Закону України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах електронних комунікацій, радіочастотного спектра та надання послуг поштового зв'язку» Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах електронних комунікацій, радіочастотного спектра та надання послуг поштового зв'язку здійснює державне регулювання, а також державний нагляд (контроль) щодо виявлення та запобігання порушенням вимог законодавства суб'єктами господарювання та забезпечення інтересів суспільства у сферах:

1) електронних комунікацій;

2) радіочастотного спектра;

3) надання послуг поштового зв'язку.

Попередня комісія, а саме національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації, припинила своє функціонування у зв'язку з реформою профільного законодавства.

Враховуючи вищевикладене, з метою уникнення правових колізій під час практичної реалізації норм морського та внутрішнього водного права, а також задля недопущення блокування процесів правомірного використання суднового радіообладнання, пропонуємо у частині другій статті 21, частині першій статті 38 Кодексу торговельного мореплавства України в редакції проєктів Законів, а також у частині одинадцятій статті 31 Закону України «Про внутрішній водний транспорт» в редакції проєкту Закону замінити слова «національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації» словами «Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах електронних комунікацій, радіочастотного спектра та надання послуг поштового зв'язку» у відповідних відмінках.

Окрім цього, відповідно до пункту 1 частини першої статті 5 Закону України «Про доступ до публічної інформації» доступ до інформації забезпечується шляхом систематичного та оперативного оприлюднення інформації, зокрема на офіційних вебсайтах в мережі Інтернет та на єдиному державному вебпорталі відкритих даних.

Згідно з частиною першою статті 10^1 Закону України «Про доступ до публічної інформації» публічна інформація у формі відкритих даних – це публічна інформація у форматі, що дозволяє її автоматизоване оброблення електронними засобами, вільний та безоплатний доступ до неї, а також її подальше використання. Розпорядники інформації зобов'язані оприлюднювати і

регулярно оновлювати її на єдиному державному вебпорталі відкритих даних та на своїх вебсайтах.

Згідно з пунктом 3 Положення про набори даних, які підлягають оприлюдненню у формі відкритих даних, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21 жовтня 2015 р. № 835, перетворення публічної інформації у публічну інформацію у формі відкритих даних є обов'язковим.

У зв'язку з вищенаведеним пропонуємо абзац четвертий підпункту 14 пункту 2 розділу І проєктів Законів, що вносить зміни до частини третьої статті 26 Кодексу торговельного мореплавства України, викласти так:

«Дані Державного суднового реєстру України є відкритими та загальнодоступними, крім випадків, передбачених законами України, оприлюднюються у систематизованому вигляді на офіційному вебсайті центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сферах морського і внутрішнього водного транспорту та судноплавства, та на Єдиному державному вебпорталі відкритих даних у формі відкритих даних…».

Абзац двадцять восьмий підпункту 14 пункту 2 розділу І проєкту Закону реєстр. № 15584, та абзац тридцятий підпункту 14 пункту 2 розділу І проєкту Закону реєстр. № 15584-1, що вносить зміни до частини десятої статті 26 Кодексу торговельного мореплавства України, пропонуємо викласти так:

«Інформаційно-комунікаційна система суден — це інформаційно-комунікаційна система, що забезпечує взаємодію збирання, накопичення, захист, облік, відображення, оброблення та надання інформації про українські судна. Ця система створюється з метою накопичення та обліку інформації про судноплавство та інформаційної взаємодії між фізичними і юридичними особами та органами державної влади. Дані системи є відкритими та загальнодоступними, крім випадків, передбачених законами України, та оприлюднюються на Єдиному державному вебпорталі відкритих даних у формі відкритих даних.».

Окрім цього, пропонуємо проєктами Законів передбачити внесення змін до статті 16^3 Закону України «Про транспорт» в редакції проєкту Закону та доповнити новим абзацом такого змісту:

«забезпечує систематичне та оперативне оприлюднення інформації у сферах морського та внутрішнього водного транспорту у формі відкритих даних на офіційному вебсайті та Єдиному державному вебпорталі відкритих даних.».

Також пропонуємо проєктами Законів передбачити внесення змін до частини першої статті 6 Закону України «Про морські порти України» в редакції проєкту Закону та викласти її так:

«1. Реєстр морських портів України — електронна база даних з обліку морських портів, метою якої є забезпечення даними, необхідними для виконання завдань у сфері безпеки мореплавства, морської охорони суден, морського порту та портових об'єктів, охорони навколишнього природного середовища, а також для здійснення державного нагляду (контролю). Ведення Реєстру морських портів України здійснюється в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України. Дані Реєстру морських портів України є відкритими та загальнодоступними, оприлюднюються у формі відкритих даних на офіційному

вебсайті адміністрації морських портів України та на Єдиному державному вебпорталі відкритих даних.».

До того ж, абзац 5 підпункту 8 пункту 10 розділу І проєктів Законів, який доповнює частину другу статті 26 Закону України «Про внутрішній водний транспорт» новим абзацом, пропонуємо викласти в такій редакції:

«Дані Реєстру об'єктів інфраструктури внутрішнього водного транспорту є відкритими та загальнодоступними, крім випадків, передбачених законами України, оприлюднюються у систематизованому вигляді на офіційному вебсайті центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сферах морського і внутрішнього водного транспорту та судноплавства та на Єдиному державному вебпорталі відкритих даних у формі відкритих даних. Адміністратором Реєстру об'єктів інфраструктури внутрішнього водного транспорту є центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сферах морського і внутрішнього водного транспорту та судноплавства…».

Абзац 6 підпункту 16 пункту 10 розділу І проєктів Законів, що доповнює частину першу статті 35 Закону України «Про внутрішній водний транспорт» новим абзацом, пропонуємо викласти так:

«Дані Суднової книги України є відкритими та загальнодоступними, крім випадків, передбачених законами України та підлягають оприлюдненню у формі відкритих даних на Єдиному державному вебпорталі відкритих даних. Ведення Суднової книги України забезпечує центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сферах морського і внутрішнього водного транспорту та судноплавства, який є її держателем. Адміністратором Суднової книги України є центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сферах морського і внутрішнього водного транспорту та судноплавства, або юридична особа, єдиним засновником якої є держава в особі цього органу.».

Абзац 8 підпункту 18 пункту 10 розділу І проєктів Законів, що доповнює статтю 41 Закону України «Про внутрішній водний транспорт» новою частиною десять, пропонуємо викласти так:

«10. Реєстр міжнародних посвідчень на право управління прогулянковим судном — це інформаційно-комунікаційна система для збирання, накопичення, оброблення, систематизації, захисту та зберігання інформації про міжнародні посвідчення на право управління прогулянковим судном. Цей Реєстр створюється, як публічний електронний реєстр, з метою обліку міжнародних посвідчень на право управління прогулянковим судном та їх видачі. Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сферах морського і внутрішнього водного транспорту та судноплавства, забезпечує ведення Реєстру та є його держателем. Адміністратором Реєстру є центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сферах морського і внутрішнього водного транспорту та судноплавства, або юридична особа, єдиним засновником якої є держава в особі цього органу. Відомості Реєстру

оприлюднюються на Єдиному державному вебпорталі відкритих даних у формі відкритих даних, крім інформації з обмеженим доступом.».

Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах електронних комунікацій, радіочастотного спектра та надання послуг поштового зв'язку у своїх висновках до законопроєктів реєстр. №№ 15584, 15584-1 в межах компетенції висловила позицію про доцільність їх прийняття із зауваженнями та пропозиціями з огляду на наступне.

Проєктами пропонується внести зміни:

до статті 21 Кодексу торговельного мореплавства України та пропонується визначити, що «Позивний сигнал і номер вибірного виклику суднової радіостанції, ідентифікатор морської рухомої служби та ідентифікаційний номер суднової станції супутникового зв'язку присвоюються судну національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації, відповідно до законів України.»;

до статті 38 Кодексу торговельного мореплавства України та статті 31 Закону України «Про внутрішній водний транспорт» та пропонується визначити, що «Документ, що дозволяє використання суднової радіостанції видається Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації, відповідно до законодавства України.».

Разом з тим запропоновані положення не узгоджуються із законодавством у сфері електронних комунікацій та радіочастотного спектра.

Так, відповідно до пункту 4 частини третьої статті 46 Закону України «Про електронні комунікації» (далі – Закон) користування радіочастотним спектром здійснюється експлуатуючими організаціями для суднових станцій та радіообладнання для організації надання послуг електронних комунікацій на борту морських суден на підставі гармонізованих та національних експлуатаційних документів, виданих у порядку та за формою, встановленими регуляторним органом.

Також частиною четвертою статті 63 Закону визначено, що порядки оформлення експлуатаційних документів, пов'язаних з користуванням радіочастотним спектром, зокрема на суднові станції, для їх дії на території України і за її межами встановлюються регуляторним органом відповідно до норм міжнародного та національного законодавства.

При цьому варто відмітити, що відповідно до Закону України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах електронних комунікацій, радіочастотного спектра та надання послуг поштового зв'язку» (далі – Закон про НКЕК) регуляторний орган здійснює державне регулювання, а також державний нагляд (контроль) щодо виявлення та запобігання порушенням вимог законодавства суб'єктами господарювання та забезпечення інтересів суспільства, зокрема у сферах електронних комунікацій, радіочастотного спектра. Регуляторний орган у своїй діяльності керується, зокрема Конституцією України, цим Законом, а також законом України «Про електронні комунікації» та іншими актами законодавства, що регулюють відносини у відповідних сферах.

Відповідно до підпункту «з» пункту 1 частини четвертої статті 4 Закону про НКЕК до повноважень регуляторного органу належить розроблення та затвердження порядку оформлення та видачі міжнародних і регіональних експлуатаційних документів для суднової або радіоаматорської станції, вимог до кваліфікації радіоаматорів та операторів таких станцій.

Водночас відповідно до частини п'ятої статті 1 Закону про НКЕК регуляторний орган для виконання адміністративно-технічних функцій, технічного, технологічного забезпечення, створення та супроводження виконання робіт у сферах електронних комунікацій, радіочастотного спектра та надання послуг поштового зв'язку має у сфері управління державне унітарне комерційне підприємство.

Згідно з розпорядженням Кабінету Міністрів України від 20.05.2022 № 400-р таким підприємством є державне підприємство «Український державний центр радіочастот» (далі – УДЦР).

Пунктом 1 частини першої статті 45 Закону здійснення присвоєння сигналів розпізнавання віднесено до повноважень УДЦР.

Також УДЦР здійснює оформлення експлуатаційних документів, пов'язаних з користуванням радіочастотним спектром, на суднові станції та радіоаматорам (пункт 4 частини третьої статті 45 Закону).

Процедура замовлення і оформлення сигналів розпізнавання та експлуатаційних документів для суднових станцій визначена Порядком оформлення гармонізованих та національних експлуатаційних документів для експлуатації радіообладнання суднових станцій, затвердженим постановою НКЕК від 13.07.2022 № 106, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 08.09.2022 за № 1027/38363.

З огляду на викладене, запропоноване проєктом акта визначення НКЕК суб'єктом, який безпосередньо присвоює судну позивний сигнал, номер вибірного виклику суднової радіостанції, ідентифікатор морської рухомої служби та ідентифікаційний номер суднової станції супутникового зв'язку та видає документ, що дозволяє використання суднової радіостанції, не відповідає визначеному Законом України «Про електронні комунікації» розподілу повноважень між регуляторним органом та державним підприємством, що перебуває у сфері його управління.

Законом чітко розмежовано функції регуляторного органу та УДЦР. НКЕК як регуляторний орган здійснює державне регулювання у відповідних сферах, визначає нормативні вимоги та затверджує відповідні порядки, зокрема порядок оформлення експлуатаційних документів. Водночас виконання адміністративно-технічних функцій, у тому числі безпосереднє присвоєння сигналів розпізнавання та оформлення експлуатаційних документів, законодавством віднесено до компетенції УДЦР.

Зміна такого розподілу повноважень шляхом встановлення у Кодексі торговельного мореплавства України та Законі України «Про внутрішній водний транспорт» безпосередньої компетенції НКЕК щодо виконання зазначених адміністративно-технічних функцій призведе до неузгодженості спеціального

законодавства у сфері морського та внутрішнього водного транспорту із законодавством у сфері електронних комунікацій та радіочастотного спектра.

Також є доцільним використання у проєктів актів термінології, узгодженої із Законом України «Про електронні комунікації», що забезпечить єдність правового регулювання та унеможливить виникнення правової невизначеності щодо документа, який підтверджує право на експлуатацію суднової радіостанції.

У зв'язку з викладеним вище пропонуємо у розділі І проєктів актів:

1) у підпункті 10 пункту 2:

абзац другий замінити двома новими абзацами такого змісту:

«частину першу викласти в такій редакції:

«Судно повинно мати свою назву. Назву судну присвоює власник. Будь-якому судну, що має обладнання радіозв'язку, присвоюється позивний сигнал радіостанції, а також, залежно від наявного на судні радіообладнання, - ідентифікатор морської рухомої служби (MMSI), номер вибіркового виклику суднової радіостанції, код автоматичної системи ідентифікації відправника повідомлення (ATIS) та ідентифікаційний номер суднової станції супутникового зв'язку.».

У зв'язку з цим абзаци третій та четвертий вважати відповідно абзацами четвертим та п'ятим;

абзац п'ятий викласти в такій редакції:

«Порядок присвоєння судну назви та ідентифікаційного номера суднової станції супутникового зв'язку затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сферах морського і внутрішнього водного транспорту. Позивний сигнал радіостанції, ідентифікатор морської рухомої служби (MMSI), номер вибіркового виклику суднової радіостанції та код автоматичної системи ідентифікації відправника повідомлення (ATIS) призначаються відповідно до Закону України «Про електронні комунікації».»;

2) в абзаці восьмому підпункту 19 пункту 2 слово «документ» замінити словами «експлуатаційний документ»;

3) друге речення абзацу третього підпункту 21 пункту 2 викласти в такій редакції:

«Експлуатаційний документ, що дозволяє використання суднової радіостанції, видається відповідно до Закону України «Про електронні комунікації».»;

4) у підпункті 12 пункту 10:

в абзаці шостому слово «Документ» замінити словами «Експлуатаційний документ»;

абзац двадцять перший замінити двома новими абзацами такого змісту:

«частину одинадцяту викласти в такій редакції:

«11. Експлуатаційний документ, що дозволяє використання суднової радіостанції, видається відповідно до Закону України «Про електронні комунікації».».

Народні депутати України – члени Комітету при обговоренні законопроекту зазначили, що прийняття проєкту акта дасть змогу підвищити ефективність виконання Україною її обов'язків за міжнародними договорами у сфері торговельного мореплавства щодо охорони людського життя на морі, створити законодавчі умови для подальшого розвитку державної системи забезпечення безпеки судноплавства, підвищення рівня кваліфікації українських моряків, забезпечення належної охорони суден і портів.

Разом з тим вищезазначені зауваження та пропозиції потребують відповідного опрацювання та врахування.

Враховуючи зазначене, за результатами обговорення Комітет ухвалив:

1. Рекомендувати Комітету Верховної Ради України з питань транспорту та інфраструктури врахувати висловлені пропозиції та зауваження під час підготовки та розгляду проєкту Закону України про внесення змін до деяких законодавчих актів України, що стосуються торговельного мореплавства та судноплавства на внутрішніх водних шляхах (реєстр. № 15584 від 31.08.2026), поданого Кабінетом Міністрів України, проєкту Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України, що стосуються торговельного мореплавства та судноплавства на внутрішніх водних шляхах (реєстр. № 15584-1 від 17.09.2026), поданого народним депутатом України Крейденком В.В.

2. Направити Висновок про розгляд законопроєктів до Комітету Верховної Ради України з питань транспорту та інфраструктури.

Голова Комітету **М. КРЯЧКО**